

KESKKONNAAMET

Uiakatsi järve hoiuala kaitsekorralduskava 2013-2022

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	4
1.1. Ala iseloomustus	4
1.2. Maakasutus	5
1.3. Huvigrupid	6
1.4. Kaitsekord	7
1.5. Uuritus.....	8
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	8
1.5.2. Riiklik seire.....	9
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus.....	9
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	10
2.1. Kooslused – elupaigatüüp vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130).....	10
3. HOIUALADE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS.....	12
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	13
4.1. Tegevuste kirjeldus	13
4.1.1. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire.....	13
4.1.2. Uiakatsi järve hüdrobioloogiline ja hüdrokeemiline seire	13
4.1.3. Tähise hooldamine	13
4.1.4. Kaitsekorralduskava uuendamine	13
4.2. Eelarve	14
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	16
KASUTATUD ALLIKAD	17
LISAD.....	19
LISA 1. Väljavõte looduskaitseadusest.....	19
LISA 2. Väärtuste koondtabel.....	21
LISA 3. Väljavõte kaitsekorralduskava koostamise eeltööst (Ott, 2012).....	22
LISA 4. Fotod	29
LISA 5. Avalikustamise materjalid.....	30

Vastavalt looduskaitseeseaduse § 25. on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Uiakatsi järve hoiuala kaitsekorralduskava eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast, selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek, millele eelnes kava eelnõu avaldamine Keskkonnaameti veebilehel (lisa 5).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regiooni kaitse planeerimise spetsialist Tiina Troškin (tel 5301 0812; e-post: tiina.troshkin@keskkonnaamet.ee). Kava koostas OÜ Looduslik valik ekspert Margo Hurt (tel: 53736731, e-post: hurdamargo@gmail.com). Lepingujärgne teenuse osutamise eest vastutav isik oli Mati Kose (tel: 5236926, e-post: mati.kose@gmail.com).

KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007-2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISÜSTEEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

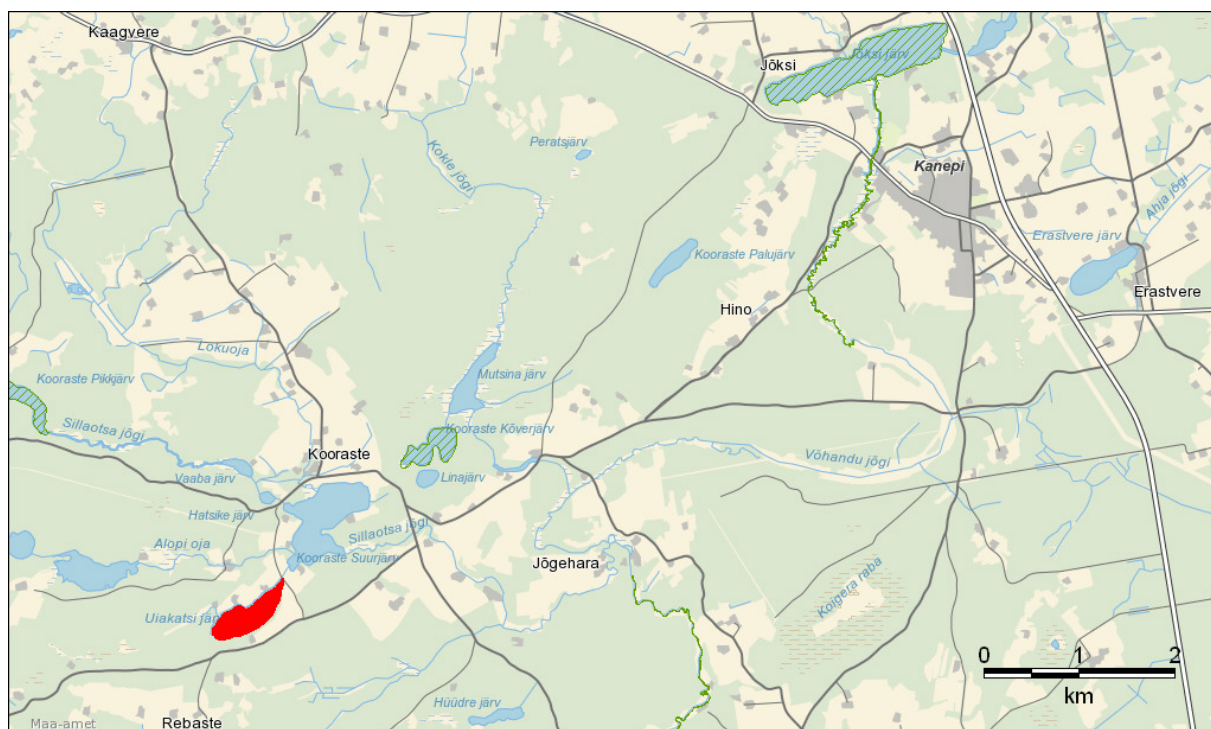
1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Euroopa haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitseks on loodud üle-euroopaline kaitstavate alade võrgustik – Natura 2000. Väljaspool kaitsealasid (rahvuspark, looduskaitseala, maastikukaitseala) paiknevate Natura 2000 võrgustiku alade kaitseks on moodustatud hoiualad.

Euroopa komisjonile esitatud Natura 2000 võrgustiku nimekirja kuuluva Uiakatsi loodusala (keskkonnaregistri kood RAH0000232) kaitseks on looduskaitsealad alusel moodustatud Uiakatsi järve hoiuala (keskkonnaregistri kood KLO2000170). Uiakatsi järve hoiuala (ja ka Uiakatsi loodusala) kaitse-eesmärgiks on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ (loodusdirektiivi) I lisas nimetatud elupaigatüübi – vähe- kuni kesктоiteliste mõõdukalt kareda veega järvede (3130) kaitse. Ala moodustub loodusdirektiivi elupaigatüübist: *Littorelletea uniflorae*- ja/või *Isoeto-Nanojuncetea*-kooslustega vähe- kuni kesктоitelised seisuveekogud (EELIS, 2012).

Uiakatsi järve hoiuala paikneb Põlvemaal Kanepi vallas Rebaste külas (joonis 1). Hoiuala piir kulgeb mööda Uiakatsi järve (keskkonnaregistri kood VEE2123800) veepiiri ehk hoiualaks on järv, mitte selle kaldad.

Joonis 1. Uiakatsi järve hoiuala paiknemine, ala märgitud punasega (aluskaart: Eesti Baaskaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2012).

Keskonnaregistri andmetel on Kooraste järvede hulka kuuluva Uiakatsi järve pindala 19,3 ha, keskmine sügavus 6,0 m ja suurim sügavus 18,3 m. Edela-kirdesuunalise järve pikkus on 900 m, laius 290 m ja kaldajoone pikkus 2210 m.

Uiakatsi järve lõunakallas on kõrge ja järsk, mujal on kaldad madalad ning edela- ja läänekallas soised. Järve edelaosas paikneb väike madal saar. Sissevooludeks on üksikud väikesed kraavid, väljavool on kirdeotsast Kooraste Suurjärve. Veevahetus on väga nõrk (<0,5 korda aastas). Ülemöödunud sajandivahetusel on süvendatud väljavoolu, mille tõttu järve pind alanes umbes 0,6 m võrra (Eesti järved, 1986). Mäemetsa (1977) andmetel on aga veetase taas tõusnud ligi 1 m peale teetruubi ehitamist.

Valgalapõhiselt asub Uiakatsi järv Ida-Eesti vesikonnas ja Peipsi alamvesikonnas. Veemajanduskavade käsitluses on alla 50 ha järved (sh Uiakatsi järv) väikesed veekogud, mis üldjuhul ei ole määratud pinnaveekogumiks. Väikesed veekogud hõlmatakse veemajanduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks valgalapõhiselt.

Veepoliitika raamdirektiivi järgi kuulub Uiakatsi järv keskmise karedusega kihistunud järvede (3. tüüp) hulka. Limnoloogiliseks tüübiks on määratletud kalgiveeline eutroofne ehk kalgiveeline rohketoiteline .

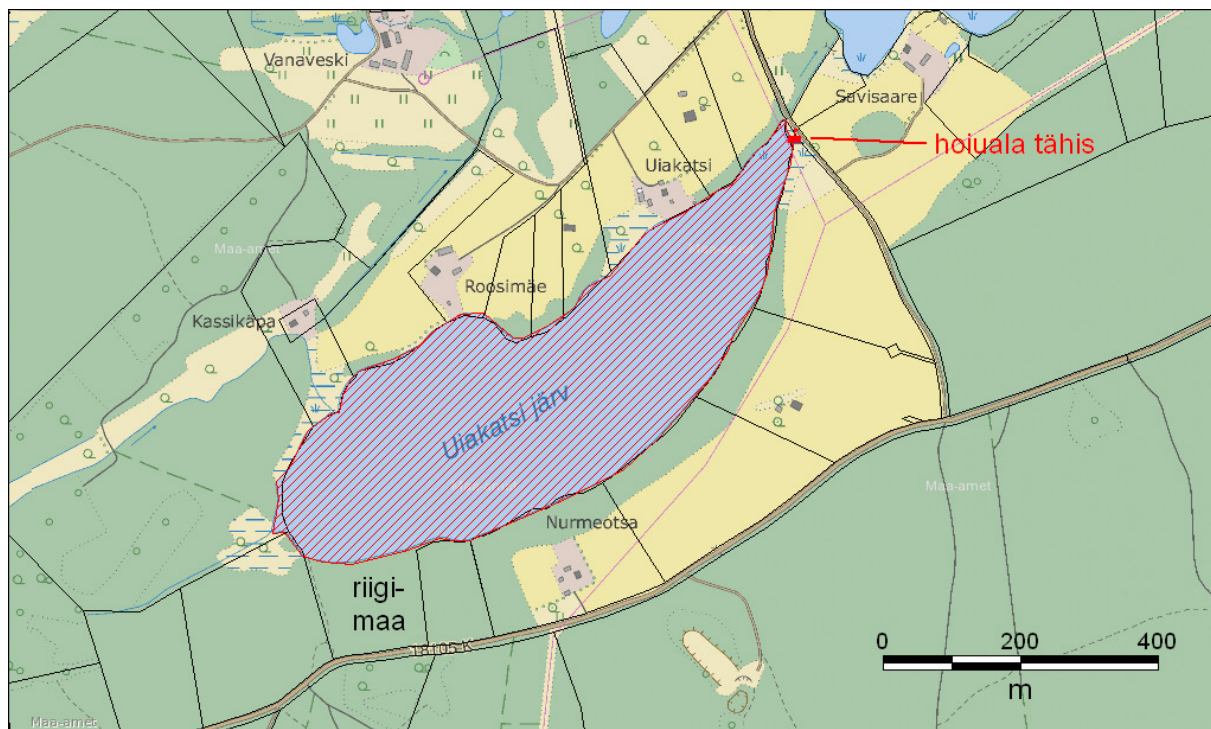
Kaitsealuste liikide esinemisest Uiakatsi järves teateid ei ole. Tavapärane on järvedes (tõenäoliselt ka Uiakatsis) kahepaiksete esinemine, kes on kõik Eestis kaitse all. Järv on elupaigaks jõevähile ja koprale, kes kuuluvad loodusedirektiivi V lisas loetletud liikide hulka.

Uiakatsi järvel on teatav harrastuskalanduslik tähtsus. Mäemetsa (1977) andmetel on järvest saadud peamiselt latikat, haugi, ahvenat, särge, linaskit ja roosärge, aga ka nurgu, kiiska ja viidikat. 1964. a toodi järve siiglaste hulka kuuluv tširr (*Coregonus nasus*), kes on andnud seal ka järglasi. Värskemaid teateid selle kala esinemisest järves ei ole.

1.2. MAAKASUTUS

EELIS-e (2012) andmetel on Uiakatsi järve hoiuala (Uiakatsi järv) valdavas osas jätkuvalt riigi omandis (reformimata maal). Erakinnistule jääb hoiualast 0,32 ha ehk 1,7% (joonis 2).

Hoiuala ümbritsevad peamiselt eramaad. Lõunast piirneb hoiuala ka ühe riigi omandis oleva metsamaa kinnistuga, mille valdajaks on Keskkonnaministeerium (andmed 19.12.2012 Kanepi Vallavalitsuselt).

Joonis 2. Uiakatsi järve hoiuala (punane viirutus) ja seda ümbritsevad maaüksused (kinnistute piirid mustaga). Hoiuala lääneosast jääb 0,32 ha eraomandisse, ülejäänud (18,98 ha) on jätkuvalt riigi omandis. Hoiuala piirneb valdavalt eramaadega, lõunast ka riigi omandis oleva maaga. (Aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS-rakendus, 2012).

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala kaitse-eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **RMK** – piiritähiste ja hooldaja;
- **Kanepi Vallavalitsus** – huvitatud järve ja loodusväärtuste heast seisundist, et säiliks väärtuslik elukeskkond.
- **Kalastajad** – huvitatud järvele ligipääsemise võimalustest ning heast kalavaru seisundist.
- **Loodushuvilised, puhkajad** – huvitatud järvele ligipääsemisest, puhkekohtade olemasolust.
- **Maaomanikud** – huvitatud järve heast seisundist; kaldaäärsete majapidamiste omanikud on huvitatud kaldaalade korrastamisest.

1.4. KAITSEKORD

Hoiuala kaitsekord tuleneb Eesti Vabariigis kehtivast seadusandlusest, eeskätt looduskaitseseadusest. Erinevalt kaitsealadest ei ole hoiuala kaitsekord täpsustatud kaitseeeskirjaga. Uiakatsi järve hoiuala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 14.07.2005 määrusega nr 183 "Hoiualade kaitse alla võtmine Põlva maakonnas". Looduskaitseseaduse § 4 lg 3 järgi on hoiuala elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Looduskaitseseaduse § 14 lg 1 näeb ette kaitstavate loodusobjektide (sh hoiualade) kohta kehtivad üldised arendustegevuse kitsendused (lisa 1). Konkreetselt hoiualal kehtivad piirangud toob välja sama seaduse 5. peatükk „Hoiualad“ (§ 32 ja 33). Ka siin on sätete eesmärgiks peamiselt arendustegevuse võimaliku negatiivse mõju ärahoidmine. Peamised piirangud on seotud maakorraldustoimingute, planeeringute, ehitustegevuse, metsamajanduse jm majandustegevusega. Looduses liikujale hoiuala staatus täiendavaid piiranguid ei sea.

Uiakatsi järve hoiuala territooriumiks on veela, mitte kaldad. Järve kallastel kehtivad looduskaitseseaduse 6. peatüki „Rand ja kallas“ (§ 34-42) piirangud. Ranna või kalda kaitse eesmärk on rannal või kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, ranna või kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine.

Uiakatsi järve kalda piiranguvööndi laius on 100 m. Ranna ja kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ja puhketingimuste säilitamine. Kalda piiranguvööndis ei tohi lageraielangi pindala olla suurem kui kaks hektarit, välja arvatud maaparandussüsteemi eesvoolu veekaitsevööndis maaparandushoiutööde tegemisel.

Kalda piiranguvööndis on keelatud mitmed veekogu seisundit mõjutada võivad arendustegevused. Samuti on kalda piiranguvööndis keelatud mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastikusõidukiga sõitmine, välja arvatud erandjuhtudel nagu kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandus- ja põllumajandustöödeks.

Uiakatsi järve kalda ehituskeeluvööndi laius on 50 m, kuid metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini (100 m). Ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud, kuid siiski on nähtud ette ka mitmed erandid.

Veeseaduse § 29 alusel on Uiakatsi järve kaldaalal 10 m laiune veekaitsevöönd, kus on keelatud maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine; puu- ja põõsarinde raie ilma Keskkonnaameti nõusolekuta; majandustegevus, välja arvatud veest väljauhutud taimestiku eemaldamine, heina niitmine ja roo lõikamine; väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja rooveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine.

Veeseaduse § 10 lg 2 p 2 järgi on Uiakatsi järve kallasraja laius 4 m, mida mööda peab saama veekogu ääres vabalt ja takistamatult liikuda. Uiakatsi järv kuulub avalikult kasutatavate veekogude nimekirja (veeseadus § 7).

Veeseaduse § 8 on loetletud tegevused, milleks peab olema vee-erikasutusluba. Muuhulgas on vee-erikasutusluba nõutav, kui võetakse vett pinnaveekogust, sealhulgas ka jää võtmisel enam kui 30 m³/ööpäevas; juhitakse heitvett või saasteaineid suublasse, sealhulgas põhjavette; toimub veekogu, mille veepeegli pindala on üks hektar või suurem, rajamine, likvideerimine, süvendamine või sellise veekogu põhja pinnase paigaldamine; uputatakse tahkeid aineid veekogusse; vee kasutamisel muudetakse vee füüsikalisi või keemilisi või veekogu bioloogilisi omadusi; veekogu korrashoiuks kasutatakse kemikaale.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse kohaselt on kohustuslik keskkonnamõju hindamine, kui: 1) taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju; 2) kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt oluliselt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala. Seaduses on pööratud suurt tähelepanu just Natura 2000 võrgustiku ala eeldatavalt mõjutava tegevuse korral keskkonnamõju hindamise või keskkonnamõju strateegilise hindamise vajadusele.

Uiakatsi järvel kehtivad kalapüügil (sh vähipüügil) üldised kalapüügiseadusest ja kalapüügieeskirjast tulenevad nõuded. Eraomandisse jääval järveosal on kalapüügiseaduse § 10 lg 2 p 3 ja § 11 lg 2 p 2 järgi kalapüük päikeseloojangust päikesetõusuni (nn öisel ajal) lubatud vaid kinnisasja omaniku loal.

Mittelaevatatavatel veekogudel, sh Uiakatsi järvel, kehtivad veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded. Tähtsaks piiranguks on sisepõlemismootoriga varustatud veesõidukite kasutamise keeld, va järelevalvel, päästetöödel ja riigi poolt tellitud uuringute täitmisel.

1.5. UURITUS

1.5.1. LÄBIVIIDUD INVENTUURID JA UURINGUD

Uiakatsi järve on kirjeldatud ning uurimisandmeid avaldatud teostes „Eesti järved“ ja „Eesti NSV järved ja nende kaitse“ (Mäemets, 1977).

Kaitsekorralduskava koostamise eeltööna koondas Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut 9 järve, sh Uiakatsi järve, uurimisandmed (Ott, 2012). Selles töös on keskendutud enam neile ökoloogilistele elementidele, mida kasutatakse Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete kohases järve seisundi hinnangus – abiootilised vee omadused, fütoplankton, suurtaimed ja suurselgrootud. Esitatud on ettepanekud järvede kaitsekorralduseks. Uiakatsi järve osa aruandest on esitatud lisa 3.

Jõevähi levikut ja arvukust uuriti kaitsekorralduskava koostaja poolt 2012. a (kaitsekorralduskava koostamise ajaks andmed avaldamata). Jõevähi arvukus hinnati valdavalt keskmiseks.

1.5.2. RIIKLIK SEIRE

Keskkonnaregistri andmetel paikneb Uiakatsi järvel seirejaam Uiakatsi (SJA1129000), kus teostatakse seiret väikejärvede seire programmi raames. Viimane seire toimus 2007. a (Ott, 2008). Seireandmed sisalduvad ka kaitsekorralduskava eeltöös (Ott, 2012). Seireandmetel oli sügava, kihistunud, heleda keskmise karedusega veega Uiakatsi järve seisund vee pH (7,6), läbipaistvuse (4,2 m), üld-P (0,016 mg/l) ja üld-N (0,38 mg/l) poolest väga hea, NH₄ järgi aga halb. EL veepoliitika raamdirektiivi nõuetest lähtuvalt oli järve seisund fütoplanktoni järgi järgmine: *Chla* – kõrge; FKI – hea; fütoplanktoni kooslus (FPK) – hea. Taimestik on poole sajandi jooksul olnud mitmeid muutusi, mis pole hästi seletatavad – praegu on dominandiks saanud vesihernes ning sagedaks varem üldse puudunud tähk-vesikuusk. Zooplanktoni näitajate alusel oli Uiakatsi järv stabiilses seisundis mõõdukalt kuni tugevalt eutroofne veekogu. Leiti 16 liiki zooplanktereid, sh. 8 liiki koorikloomi, kuid võrreldes 1989. a oli liigiline koosseis märgatavalt vaesunud. Suurselgrootute järgi hinnang Uiakatsi järvele 5 indeksi põhjal kesine, kuid tõenäoliselt põhjustas eeldatavast halvema hinnangu asjaolu, et järv on tüüpilisest pehmeveelisem. Kalaliikidest kohati seirel ahvenat, kiiska, latikat, linaskit, mudamaimu, roosärge ja särge. Järve seisundi koondhinnang hüdrokeemiliste, hüdrobioloogiliste ja hüdmorfoloogiliste näitajate ning Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete järgi oli hea.

1.5.3. INVENTUURIDE JA UURINGUTE VAJADUS

Keskkonnaministeeriumi seirenõunikult Eda Andresmaalt saadud info põhjal ei ole Uiakatsi järve seiret praeguses seirekavas (2010-2015). Uue seirekava (2016-2021) koostamisel on vajalik Uiakatsi seirejaamas seire planeerida kaitsekorraldusperioodi lõpuks.

Vajalik on kaitsekorralduse tulemuslikkuse seire, mida teostatakse kaitseala valitsemise raames.

Muud võimalikud Uiakatsi järvel tehtavad uuringud ja seired on soovituslikud, eeskätt need, mis käsitlevad kaitsealuseid ja/või Natura liike.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

2.1. KOOSLUSED – ELUPAIGATÜÜP VÄHE- KUNI KESKTOITELISED MÕÕDUKALT KAREDA VEEGA JÄRVED (3130)

Täpselt sellele elupaigatüübile vastavaid veekogusid on Eestis vähe, sest suurem osa tunnusliike on meil haruldased või puuduvad hoopis. Elupaigatüüpi esindavad silmjärvikaga (*Littorella uniflora*) madalad lombid ja riimveekogud Lääne-Saaremaal. Muude hüdrobioloogiliste tunnuste poolest võib siia tüüpi tinglikult paigutada ka Eesti suuremad mõõdukalt kareda veega järved nagu Saadjärv, Karujärv, Vagula järv ja Peipsi Suurjärve osa. Vesi on neis kollakasroheline või rohekaskollane, hea läbipaistvusega. Taimestik on liigirikas, kuid hõlmab vaid kuni viiendiku järve pinnast (Paal, 2007).

Uiakatsi järves esineb elupaigatüübi tunnustaimedest (Paal, 2007) nõelalss (*Eleocharis acicularis*) ja mändvetikad (*Chara tomentosa*, *Chara* spp.). Tunnusloomade hulka kuuluvatest kaladest elavad järves ahven (*Perca fluviatilis*) ja haug (*Esox lucius*).

Uiakatsi järv kuulub veepoliitika raamdirektiivi järgi III tüüpi (keskmise vee karedusega sügav järv). Seda tüüpi järvi on Eestis vähe, selle kooslused on haruldased. Järve seisund koondhinnanguna Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete järgi on hea (Ott, 2012).

Natura 2000 standardandmebaasi järgi on Uiakatsi looduslal (Uiakatsi järve hoiualal) elupaigatüüp vähe- kuni kesктоitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130) väga esinduslik (A), väga heas looduskaitseliselises seisundis (A) ja väga kõrge üldise looduskaitse väärtusega (A).

Kaitse-eesmärk

- ***Pikaajaline kaitse-eesmärk:*** Elupaigatüübi säilimine Uiakatsi järve hoiualal 19,3 ha ulatuses väga esinduslikuna (A).
- ***Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk:*** Elupaigatüübi säilimine Uiakatsi järve hoiualal 19,3 ha ulatuses väga esinduslikuna (A).

Mõjutegurid ja meetmed

- Toitainete koormus

Nõrga veevahetuse tõttu on Uiakatsi järv tundlik mõjutustele, sh reostusele. Üldine inimõju järvele on valgalal hinnatud väikeseks, kuna asustustihedus madal ning põllumajandustegevus väheintensiivne. Siiski on Uiakatsi järv aastakümnete jooksul eutrofeerunud. Järve tundlikkus mõjudele on avaldunud koosluste ebastabiilsuses ja haruldaste liikide kadumises või vaesumises (zooplanktoni liigid) (Ott, 2012).

Järvede hea seisundi hoidmiseks on eriti oluline, et toitainete koormus oleks võimalikult väike. Keskkonnaregistri andmetel Uiakatsi järve valgalal heitvee väljalaskmed puuduvad. Biogeene

satub valgalale ka kodumajapidamistest. Igäihel on võimalik panustada veekogude seisundi heaks keskkonnasäästlike (fosfaadivabad, looduslikust toorainest jm) koduhooldusvahendite kasutamisega. Samuti on põllumajandusest tulevat reostuskoormust võimalik oluliselt vähendada mahetootmise ning loomapidamises keskkonnasõbralike pesuvahendite kasutamisega.

Veekogu seisundit võib ohustada ka hõljuvainete ja setete kandumine maaparandussüsteemidest, eelkõige nende rajamisel, rekonstrueerimisel ja hooldamisel. Ida-Eesti vesikonna Peipsi alamvesikonna maaparandushoiukava järgi on hajureostuse ja erosiooni ohjamiseks maaparandussüsteemi keskkonnarajatised, mille ehitamise võimalused nähakse ette konkreetsete uurimistööde käigus. Maaparandustöid tuleb teostada võimalikult loodusväärtusi säästes.

Potentsiaalseks ohuteguriks on prognoosimatu äkkreostus või muul viisil keskkonnaohtlike ainete veekogusse või valgalale sattumine.

Meetmed: säästliku keskkonnakasutuse korraldamine, järelevalve (teostab Keskkonnainspeksioon), järve seisundi seire.

- Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel

Sügavale orujärvele on suureks ohuks kaldanõlva looduslikkuse muutmine, sh kaldanõlvale pinnase kandmine (Ott, 2012). Supluskoha rajamisel või korrastamisel tuleb piirduda vee- ja kaldataimestiku eemaldamisega. Mõne vaiaga järvepõhja kinnituvate või pontoonidele toetuvate väiksema purde (paadisilla) rajamine veekogu seisundit ei ohusta.

Puittaimestiku eemaldamisel tuleb lähtuda Järvede tervendamise käsiraamatu (Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus, 2011) 11. osas toodust. Muuhulgas on öeldud, et kaldapuistute piiramine ja nende koosluste kujundamine tuleb eelkõige kõne alla varem avatud maastike keskel asuvate ja praeguseks võsastunud järvede kaldaalade piirkonnas. Sellest lähtuvalt võib kaldaala korrastamise ja vaate avamise eesmärgil lubada veekaitsevööndis mittemetsamaal raiuda põõsaid ja nooremaid puid. Põlispuud tuleb jätta kasvama. Metsaga kaetud kaldaalalt vette langenud puude eemaldamine on lubatud, kuid tegevus ei tohi kahjustada järve kaldaid. Erandina võib veekaitsevööndis lubada reaalses vettelangemise ohus oleva (kopra näritud, osaliselt murdunud vms) puu raiet.

Meetmed: kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine, järelevalve (teostab Keskkonnainspeksioon), järve seisundi seire.

- Õiguserikkumised

Õiguserikkumised, nagu veekogu seisundit mõjutav keelatud või loata tegevus, ebaseaduslik kalapüük (elektriga püük) jms, on potentsiaalseks ohuteguriks.

Meetmed: järelevalve (teostab Keskkonnainspeksioon).

3. HOIUALADE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

Ainult veekogusid hõlmavate hoiualade külastamise all saab käsitleda veekogu avalikku kasutamist – peamiselt suplemist, kalapüüki, veel ja jääl liikumist ning veekogu kaldal (kallasrajal) liikumist. Uiakatsi järve kallastel külastust soodustavad rajatised puuduvad ning külastuskoormus on ilmselt väga madal. Puudub ka avalik supluskoht. Samas on järv väikejärve mõistes küllalt suur ning atraktiivne.

Uiakatsi järv talub hästi supluskoormust – kuni 20 000 külastust kasvuperioodil (Ott, 2012). Sellises mastaabis supluskoormust kaitsekorraldusperioodil ega ka edaspidi ette näha ei ole.

Paadiga järvele pääsemine on võimalik läbi erakinnistute. Kehvapoolne paadi vettelaskmise võimalus, ilma erakinnistuid läbimata, on järve kirdeotsas väljavoolu juures, kus järv ulatub peaaegu teeni. Järve lõunakaldal riigi omandis oleval maatükil paikneb jalgrada, mis viib järsust kaldast alla järveni.

Uiakatsi järve hoiuala väärtuste tutvustamist ja külastuskorraldust kaitsekorralduskavaga ei planeerita. Hoiuala olemasolust teavitamiseks on paigaldatud tähis järve kirdeotsa tee äärde (joonis 2, lisa 4). See on keskmine tähis vastavalt keskkonnaministri määrusele 03.06.2004 nr 65. Tähise tahvel on heas seisukorras, puust post vajab mõne aasta pärast väljavahetamist (seisuga september 2012). Uute tähiste paigaldamine ei ole vajalik.

Visioon ja eesmärk

Visioon: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest ja omandiõigusest tulenevatest piirangutest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Eesmärk: hoiuala on külastajatele avatud lähtuvalt veekogu avaliku kasutamise võimalustest ja omandiõigusest tulenevatest piirangutest, külastuskoormus ei kahjusta kaitseväärtusi.

Meetmed: tähise hooldus.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE SEIRE

Väärtustele seatud eesmärkideni jõudmiseks on vajalik kaitsereežiimi toimimise kontroll, sealhulgas inimõjust tingitud häiringute registreerimine.

Tulemuslikkuse seire viiakse läbi kasutades Kaitsealuste Natura 2000 järve-elupaikade inventeerimise juhiseid ja riikliku seire andmeid Keskkonnaameti tööülesannete täitmise raames, milleks eraldi finantseerimist ette ei nähta. Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi.

4.1.2. UIAKATSI JÄRVE HÜDROBIOLOOGILINE JA HÜDROKEEMILINE SEIRE

Hoiuala looduskaitse seisundi ja kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks on vajalik kaitsekorraldusperioodi lõpus teostada Uiakatsi seirejaamas (SJA1129000) hüdrobioloogiline ja hüdrokeemiline seire. Vastav ettepanek tuleb esitada Keskkonnaministeeriumile uue seirekava (2016-2021) koostamiseks.

Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi ja seda finantseeritakse seireprogrammi eelarvest.

4.1.3. TÄHISE HOOLDAMINE

Uiakatsi järve hoiuala on tähistatud ühe tähise (keskmine tähis vastavalt keskkonnaministri määrusele 03.06.2004 nr 65 „Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised“). Tähis paikneb järve kirdeotsas (joonis 2). Tähise puupost tuleb asendada metallpostiga hiljemalt kolmandal kaitsekorraldusperioodi aastal. Tähiste ülevaatus ja vajadusel hooldustööd (tähist varjava taimestiku eemaldamine, posti pinnases püsivuse kindlustamine jm) tehakse kaitsekorralduskava perioodi viimasel aastal ja info antakse sisendiks uue kaitsekorralduskava tegemiseks.

Tegevus kuulub II prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on RMK.

4.1.4. KAITSEKORRALDUSKAVA UUENDAMINE

Kaitsekorralduskava on koostatud 10-aastaseks (2013-2022) perioodiks, mis jaguneb kaheks osaks. Esimese osa lõppedes (2017) tehakse vahehindamine, millega antakse hoiuala seisundi ülevaade ning täpsustatakse vajalikud tegevused järgneviks viieks aastaks. Järgmiseks kaitsekorraldusperioodiks (2023 – 2032) uuendatakse kava 2022. a. Uuendamise aluseks on kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine.

Tegevus kuulub I prioriteetsusklassi, selle korraldajaks on Keskkonnaamet.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse 1 on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 1. Eelarve

Jrk nr	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Kokku
Sadades eurodes															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1	Tulemuslikkuse seire	Tulemusseire	KA	I					X					X	
4.1.2	Uiakatsi järve hüdrobioloogiline ja hüdrokeemiline seire	Riiklik seire	KM	I									X		
Taristu															
4.1.3	Tähise hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II			0,5							X	0,5
Kavad, eeskirjad															
4.1.4	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KA	I					X					5	5
KOKKU					0	0	0,5	0	0	0	0	0	0	5	5,5

KA – Keskkonnaamet; KM – Keskkonnaministeerium; RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on tulemuslikkuse seire, kaitsealuste liikide seisundi hinnangud, riikliku seire andmed ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud info. Vajalik on kaitsekorraldusperioodi jooksul laekuva asjakohase info registreerimine ja säilitamine.

Kaitsekorraldusperioodi edukuse aluseks on kaitsekorralduskavas planeeritud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimine.

Tabel 2. Kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium (lävend)	Tulemus	Selgitus
2.1	Elupaigatüüp vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130)	Pindala ja esinduslikkus	Pindala- 19,3 ha, Esinduslikkus – A	Pindala- 19,3 ha, Esinduslikkus – A	
		Järve seisund Veepoliitika Raamdirektiivi nõuete järgi	Järve seisund koondhinnanguna on hea	Järve seisund koondhinnanguna on vähemalt hea	

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti järved. 1968. Toim. A. Mäemets. Tallinn, "Valgus", 548 lk.

Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS) – andmed saadud Keskkonnaameti vahendusel (13.04.2012).

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri. Vabariigi Valitsuse korraldus 05.08.2004 nr 615. <https://www.riigiteataja.ee/akt/328122010002> (külastatud 15.11.2012).

EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taime- ja loomastiku kaitsest. <http://www.natura2000.envir.ee/files/doc/loodusdirektiiv.pdf> (külastatud 15.11.2012).

Hoiualade kaitse alla võtmine Põlva maakonnas. Vabariigi Valitsuse määrus 14.07.2005 nr 183. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13291946> (külastatud 15.11.2012).

Ida-Eesti vesikonna Peipsi alamvesikonna maaparandushoiukava. Kinnitatud põllumajandusministri 07.02.2012 käskkirjaga nr 19. <http://www.pma.agri.ee/index.php?id=104&sub=355&sub2=424> (külastatud 15.11.2012).

Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava. Keskkonnaministerium, 2010. <http://www.envir.ee/vmk> (külastatud 15.11.2012).

Järvede tervendamise käsiraamat. 2011. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituudi limnoloogiakeskus.

<http://pk.emu.ee/struktuur/limnoloogiakeskus/teadustoo/publikatsioonid/jarvede-tervendamine-kogumik/> (külastatud 15.11.2012).

Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised. Keskkonnaministri määrus 03.06.2004 nr 65. <https://www.riigiteataja.ee/akt/13132978> (külastatud 15.11.2012).

Kalapüügieeskiri. Vabariigi Valitsuse määrus 09.05.2003 nr 144. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072011021> (külastatud 15.11.2012).

Kalapüügieadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122010034> (külastatud 15.11.2012).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011015> (külastatud 15.11.2012).

Keskkonnaregister. <http://register.keskkonnainfo.ee> (külastatud 15.11.2012).

Looduskaitse seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005> (külastatud 15.11.2012).

Maa-ameti WMS teenused. <http://inspire.maaamet.ee/teenused> (külastatud 15.12.2012).

Mäemets, A. 1977. Eesti NSV järved ja nende kaitse. Valgus, Tallinn.

Mäemets, H. 2013. Kaitsealuste Natura 2000 järve-elupaikade inventeerimise juhised. <http://www.envir.ee/1168606> (külastatud 27.08.2013).

Natura 2000 standardandmebaas. <http://natura2000.eea.europa.eu/#> (külastatud 15.11.2012).

Ott, I. (vastutav täitja) 2008. Eesti väikejärvede seire 2007. Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut. <http://seire.keskkonnainfo.ee/seireveeb/> (külastatud 15.11.2012).

Ott, I. (vastutav täitja) 2012. Jõksi, Uiakatsi, Kooraste Kõvvõrjärve, Ihamaru Palojärve, Lõõdla, Pabra, Kaasjärve, Majori, Aheru järvede kaitsekorralduse soovitused. (Kaitsekorralduskava koostamise eeltöö, käsikiri Keskkonnaametis).

Paal, J. 2007. Loodusdirektiivi elupaigatüüpide käsiraamat. Auratrükk, Tallinn.

Peipsi alamvesikonna veemajanduskava. Kinnitatud keskkonnaministri 28. mai 2008. a. käskkirjaga nr 634. Tartu 2007.

<http://www.keskkonnaamet.ee/vesikonnad/static/files/166.PEIPSI%20VEEMAJANDUSKAVA.pdf> (külastatud 15.11.2012).

Veeseadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/121122011019> (külastatud 15.11.2012).

Veepoliitika Raamdirektiiv. <http://www.envir.ee/1226> (külastatud 15.11.2012).

Veesõidukite hoidmise ja kasutamise nõuded. <https://www.riigiteataja.ee/akt/105062012007> (külastatud 15.11.2012).

LISAD

LISA 1. VÄLJAVÕTE LOODUSKAITSESEADUSEST

§ 14. Üldised kitsendused

(1) Kaitsealal, hoiualal, püsielupaigas ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsevööndis ei või ilma kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekuta:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) [kehtetu - [RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba;
- 9) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

[[RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]

(2) Kaitstava loodusobjekti valitseja ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevust ja muud tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(3) Kaitstava loodusobjekti valitseja võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevuste ja muude tegevuste, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajavad kaitstava loodusobjekti valitseja nõusolekut, kooskõlastamisel kirjalikult seada tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegevusi ei esitatud kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks või tegevustes ei arvestatud käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel seatud tingimusi, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(5) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitstava loodusobjekti kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitstava loodusobjekti kaitse eesmärgi saavutamist või kaitstava loodusobjekti seisundit.

[[RT I 2009, 3, 15](#) - jõust. 01.02.2009]

5. peatükk HOIUALAD

§ 32. Hoiuala

(1) Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

(2) Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline häirimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

(3) Hoiualal on metsaraie keelatud, kui see võib rikkuda kaitstava elupaiga struktuuri ja funktsioone ning ohustada elupaigale tüüpiliste liikide säilimist.

(4) Metsaseaduse kohase metsateatise menetlemisel tuleb arvestada hoiuala kehtestamise eesmärki. Hoiuala valitseja võib kohustada:

- 1) tegema kavandatavat metsaraiet kindlaks määratud ajal;
- 2) kasutama kavandatava raie korral kindlaks määratud tehnoloogiat.

(4¹) Kui kavandatav uuendusraie on kooskõlas käesoleva paragrahvi lõigetega 2 ja 3, on hoiualal lubatud lageraie langi suurus kuni kaks hektarit ja laius kuni 30 meetrit ning turberaie langi suurus kuni viis hektarit.

[[RT I 2009, 53, 359](#) - jõust. 21.11.2009]

(5) Hoiualal kavandatava tegevuse mõju elupaikade ja liikide seisundile hinnatakse keskkonnamõju hindamise käigus või käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud korras

§ 33. Hoiuala teatis

(1) Hoiuala piires asuva kinnisasja valdaja peab esitama hoiuala valitsejale teatise järgmiste tegevuste kavandamise korral:

- 1) tee rajamine;
- 2) loodusliku kivimi või pinnase teisaldamine;
- 3) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmise;

[[RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]

- 4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 5) loodusliku ja poolloodusliku rohumaa ning poldri kultiveerimine ja väetamine;

[[RT I 2007, 25, 131](#) - jõust. 01.04.2007]

- 6) puisniiduilmelisel alal asuvate puude raiumine;
- 7) maaparandussüsteemi rajamine ja rekonstrueerimine.

(2) Teatis peab sisaldama kavandatud tööde kirjeldust, mahtu ja aega ning nende tegemiskoha skeemi.

(3) Teatis tuleb esitada hoiuala valitsejale vähemalt üks kuu enne tööde alustamist:

- 1) kohaletoomisega,
- 2) tähtkirjaga posti teel või
- 3) digitaalallkirjaga varustatud e-kirjaga.

(4) Teatis loetakse esitatuks postitempli järgi postitamise päeval või päeval, kui hoiuala valitseja on selle registreerinud.

(5) Ühe kuu jooksul teatise esitamisest arvates hindab hoiuala valitseja kavandatud tegevuse vastavust käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud nõuetele. Hoiuala valitseja:

- 1) kinnitab teatise ja tagastab selle esitajale, kui kavandatud tööd on lubatud,
- 2) teatab teatise esitajale tingimused, mida järgides võib kavandatud töid teha või
- 3) keelab tööd, mis ohustavad hoiuala kaitstavate liikide või elupaikade soodsa seisundi säilimist, mille tagamiseks hoiuala on moodustatud.

(6) Hoiuala teatise vormi ning teatise kinnitamise, läbivaatamise ja tagastamise korra [kehtestab keskkonnaminister määrusega](#).

(7) Hoiualal ei kehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teatise esitamise kohustus tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elamu- ja õuema kõlvikutel tehtavate tööde kohta.

LISA 2. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegurid	Meetmed	Oodatavad tulemused
Elupaigatüüp vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130)	Elupaigatüübi säilimine Uiakatsi järve hoiualal 19,3 ha ulatuses väga esinduslikuna (A) ja väga heas (A) looduskaitsetises seisundis	Toitainete koormus	Säästliku keskkonnakasutuse korraldamine, järelevalve, järve seisundi seire.	Elupaigatüübi säilimine Uiakatsi järve hoiualal 19,3 ha ulatuses väga esinduslikuna (A) ja väga heas (A) looduskaitsetises seisundis
		Negatiivse mõjuga arendustegevus kallastel	Kallaste looduslikku seisundit ohustavate tegevuste keelamine, järelevalve, järve seisundi seire.	
		Õiguserikkumised	Järelevalve	

LISA 3. VÄLJAVÕTE KAITSEKORRALDUSKAVA KOOSTAMISE EELTÖÖST (Ott, 2012)

3.1. Vee abiootilised omadused

3.1.2. Uiakatsi järv

Hüdrokeemilisi analüüse on tehtud aastatel 1954 (Eesti järved, 1968), 1979, 81-86, 1990 (Milius jt., 1991, 1994), viimati 2007. a. maist septembrini (lisa 1). Vesi järves muutus 2007. a. helerohelisest kollakasrohelisteni ja oli hästi läbipaistev, 3,5-5,6 m. Kollast ainet oli väga vähe, 1,6-2,1 mg/l (erandina põhjas septembris 4 mg/l). Järelikult oli ka orgaanilise aine sisaldus madal. COD_{Cr} oli lim andmetel 13-16 mg O/l (KKI andmetel 17-46 mg O/l; lim andmetel 1954. a. COD_{Cr} 13-16 mg O/l). COD_{Mn} oli vaid 4,1-4,5 mg O/l (1954. a. 5,3-6,8 mg O/l). Vee pH oli pinnakihis 8,01-8,5, kõrgeim augustis. Hüppekihis mõõdeti pH 6,72-8,4. Põhja lähedal oli pH reeglina madalam, augustis isegi 4,37.

Järv on stratifitseerunud. Epi- ja metalimnion olid mais hapnikurikkad (O₂ 105-132%), augustis ja septembris hapnikuga alaküllastunud (O₂ epilimnionis 85-97%; metalimnionis 6-37%). Arvata võib, et järv ei segune põhjani ja põhja lähedal on vesi aastaringselt anaeroobne.

Üldfosforit oli vähe, 0,011-0,020 mg P/l. Fosfaatset fosforit oli enamasti alla 0,002 mg P/l. Üld-N oli väga madal, 0,33-0,45 mg N/l. NO₃⁻ varieerus 0,011-0,057 mg N/l. NH₄⁺ leiti 0,02-0,03 mg N/l, vaid mais põhjakihis 0,078 mg N/l.

HCO₃⁻ oli suhteliselt madal, 1,90-2,3 mg-ekv/l (1954. a. 2,21-2,48 mg-ekv/l). Cl leiti 3,1 mg/l (1954. a. 2,5 mg/l). Lahustunud ainete sisaldus oli 132-207 mg/l. Vee elektrijuhtivus varieerus 143-207 µS/cm. Vee elektrijuhtivuse ja HCO₃⁻ alusel on vesi keskmise karedusega.

Uiakatsi järv (VRD tüüp III) on sügav, kihistunud, hele, keskmiselt kareda veega. Vee seisund oli kõigi nelja parameetri järgi väga hea (aritm. keskmised: pH 7,6, SD 4,3 m, üld-P 0,016 mg/l ja üld-N 0,38 mg/l).

3.2. Fütoplankton

3.2.2. Uiakatsi järv

Fütoplanktoni liikide arv loendusproovis oli 2007. a. juunis ja juulis keskmine, augustis pinnal ja hüppekihis kõrge, põhjas keskmine; biomass oli madal (tabel 3.2.2.1).

EL Veepoliitika Raamdirektiivi (2002) nõuetest lähtuvalt oli järve seisund fütoplanktoni keskmistatud (erinevate aasta-aegade ja kihtide keskmine) näitajate osas järgmine: Chla – väga hea, fütoplanktoni kooslus – hea, fütoplanktoni koondindeks (FKI) – väga hea, ühtluse indeks (J) – kesine. Järve üldseisund fütoplanktoni näitajate alusel oli 2007. a. hea.

1950. aastail domineerisid koldvetikas *Dinobryon sertularia*, ränivetikad *Asterionella formosa*, *Fragilaria crotonensis* ja vaguviburvetikas *Ceratium hirundinella*. Fütoplanktoni biomass ja FKI olid mesotroofselt tasemel. 1980. aastail suurenes sini- ja algohevetikate osakaal, mis kaasneb seda tüüpi järvede eutrofeerumisega. Kümnendi lõpus domineeris planktonis ülekaalukalt mürke tootev sinivetikas *Microcystis aeruginosa*. Biomass ja FKI olid jätkuvalt mesotroofselt tasemel. Liikidest domineerisid neelvetikas *Chroomonas acuta*, sinivetikad *Merismopedia* sp. ja *Oscillatoria* sp.

2007. aasta planktonis esines palju sini- ja algohevetikate liike. Suvises hüpolimnionis domineerisid kõrge troofsusnõudlusega sinivetikad *Limnothrix rosea*, *L. pseudovacuolata* ja *Planktothrix agardhii*. Planktonist puudusid perekonna *Microcystis* liigid.

Tabel 3.2.2.1. Uiakatsi järve fütoplanktoni näitajad 2007. a.

BM – fütoplanktoni biomass, FKI – fütoplanktoni koondindeks, Chla – klorofüll-a hulk, J – ühtluse indeks. PI – pind, HK – hüppekiht, PÕ – põhi.

Aasta	Kuupäev	Kiht	Kiht (m)	BM	Liike	FKI	Chla	J	Kooslus
2007	25.06.2007	PI	0,5	1,8	33	1,5	2,3	0,48	hea
		HK	7	1,7	38	1,1	3,7	0,35	hea
		PÕ	15	1,8	40	2,5	4,8	0,67	hea
	16.07.2007	PI	0,5	0,6	24	2,6	1,5	0,64	hea
		HK	5	1,4	22	1,7	1,5	0,68	hea
		PÕ	13,5	0,7	40	7,2	3,7	0,67	hea
	16.08.2007	PI	0,5	0,6	43	5,1	0,5	0,76	hea
		HK	7	3	48	3,5	9,8	0,68	hea
		PÕ	11	1,9	25	9,5	6,3	0,31	kesine

3.3. Suurtaimed

3.3.2. Uiakatsi järv

Keskmise karedusega sügav järv taimestikku on eelnevalt uuritud aastatel 1952, 1982 ja 2007. Uiakatsi järves registreeriti 2007. aastal 17 liiki makrofüüte – 6 liiki kaldavee-, 4 liiki ujulehtedega ja 7 liiki veesiseid taimi (Lisa 2).

Kaldaveetaimestikus esines võrdse ohtrusega harilikku pilliroogu ja tarnu, ohtruselt järgnesid konnaosi ja suur tulikas. Ujulehtedega taimestik oli koosseisult endine – kollane vesikupp, ujuv penikeel, vesi-kirburohi ja valge vesiroos. Viimasel uurimiskorral ei leitud enam väikest jõgitakjat, mis varem esines 1 palli väärtuses. Kui kahel varasemal uurimiskorral olid veesise taimestiku peamisteks liikideks kaelus-penikeel ja mändvetikad, siis nüüd domineerisid selles vööndis vesiherned (*Utricularia* spp.), ohtruselt järgnesid neile vesikuused.

Tabel 3.3.2.1. Uiakatsi järve seisund suurtaimede alusel

Näitaja/aasta	1982	2007
Veesise taimestiku maksimaalne sügavuspiir (m)	2,5:III	4:II
Tähtsamad hüdrofüütide taksonid	Char=Pot=Pot(nat) =Nu:II	Utr, Myr:III
Kaelus-penikeele või läik-penikeele ohtrus	3:I	1:III
Mändvetiktaimede või sammalde liikide ohtrus	3:I	2:III
Kardheina või ujutaimede ohtrus	1:II	0:I
Suurte niitrohevetikate rohkus	Andmed puuduvad	0:1
Koondhinnang	II:hea	II/III:hea/kesine

Heaks näitajaks võib pidada veesisese taimestiku levikusügavuse suurenemist, ehkki teiste näitajate puhul on seisund pigem halvenenud. Uiakatsi järve seisundi koondhinnang sõltub sellest, kuidas hinnata vesiherneste massi, mis järve avavees on märkimisväärne. Taimedena, kes hangivad toidulisa pisiloomade püügist, ei pruugi vesiherned asustada toitesooladerikkaid veekogusid, mida kinnitab nende leidumine ka paljudes madala troofsusega järvedes. Oma kasvuvormi tõttu (nõrgalt kinnitunud) kuuluvad nad aga tseratofülliidide hulka. Järskude nõlvadega ja väikese valgalaga mesotroofse järve jaoks on suur tähtsus vahetult kallastel toimival. Nitellopsise (*Nitellopsis obtusa* (Desv. in Lois.) Gr.), sõõr-särjesilma ja kammpenikeele (*Potamogeton pectinatus* L.) sage esinemine 1982. aastal viitab arvatavasti toitesoolade mõjule (Väikejärvede..., 2007). Hinnates järve ökoloogilist seisundit III tüübi alusel (Tabel 3.3.2.1) on järve seisund suurtaimede põhjal 1982 hea ning 2007. aastal hea ja kesise piiril.

3.4. Suurselgrootud

Kokku on uuritud järvedest aastatel 2003-2012 võetud 16 nõuetekohast (Timm & Vilbaste 2010 järgi) proovi (tabel 3.4.1). Tabelisse ei võetud suviseid ning neid proove, kus madalam kui hea seisund tõenäoliselt tulenes ebaõnnestunud proovivõtmisest.

Tabel 3.4.1. Järvedest võetud proovide lühikirjeldus. Järvetüüp: 2 - keskmise karedusega veega, 5 - hele- ja pehmeveeline. Põhjatüüp litoraalis: 0 - õõtsik, 1 - liivane põhi, 2 - liivane ja kivine põhi, 3 - kivine põhi

Nr.	Veekogu	Piirkond	Kuupäev	Laius- kraad N	Pikkus- kraad E	Järvetüüp	Põhjatüüp
1	Aheru järv	W kallas	20040503	57,685	26,352	2	1
2	Palojärv	S kallas	20050516	58,083	26,914	5	1
3	Palojärv	S kallas	20060515	58,083	26,914	5	1
4	Jõksi järv	N kallas	20030515	58,002	26,739	2	3
5	Jõksi järv	W kallas	20081101	57,998	26,726	2	2
6	Jõksi järv	W kallas	20090426	57,998	26,726	2	2
7	Kaasjärv	NW kallas	20030507	57,799	27,071	2	0
8	Kõvvõrjärv	SE kallas	20010519	57,964	26,663	2	1
9	Kõvvõrjärv	N kallas	20060515	57,968	26,668	2	1
10	Lõõdla järv	W kallas	20110503	57,875	26,630	2	1
11	Majori järv	E kallas	20120503	57,593	27,058	2	1
12	Pabra järv	N kallas	20080505	57,613	27,390	2	2
13	Pabra järv	N kallas	20100517	57,612	27,391	2	1
14	Uiakatsi järv	E kallas	20120510	57,954	26,637	5 (2?)	1

Järvede bioloogiline seisund suurselgrootute järgi on tabelis 3.4.2.

Tabel 3.4.2. Järvede seisund suurselgrootute järgi. Sinine - väga hea, roheline - hea, kollane - kesine seisund.

N - isendite keskmine arv ruutmeetril, T - taksonirikkus, H' - Shannoni erisus, ASPT - taksoni keskmine tundlikkus, EPT - tundlike taksonite arv, A - happelisusindeks, KS - koondseisund, EQRKS - koondseisundi ja etalonseisundi jagatis. Järvetüüpide tähistused vt. tabel 2.1.3.

Veekogu	Kuupäev	Järvetüüp	N	T	H'	ASPT	EPT	A	KS	EQRKS
Aheru järv	20040503	2	194	22	1,54	5,24	8	9	22	0,88
Jöksi järv	20030515	2	680	35	2,07	5,58	11	11	21	0,84
Jöksi järv	20081101	2	398	23	1,61	5,68	9	9	20	0,8
Jöksi järv	20090426	2	579	31	2,16	5,96	14	10	24	0,96
Kaasjärv	20030507	2	1222	38	1,92	5,15	5	9	21	0,84
Kõvvõrjärv	20010519	2	439	25	1,22	5,21	8	6	20	0,8
Kõvvõrjärv	20060515	2	234	27	2,82	4,90	9	6	23	0,92
Löödla järv	20110503	2	756	36	2,58	5,52	14	7	25	1,00
Majori järv	20120503	2	432	24	2,04	5,44	8	5	20	0,8
Pabra järv	20080505	2	97	23	3,2	5,52	7	5	19	0,76
Pabra järv	20100517	2	54	20	2,88	5,13	7	5	18	0,72
Palojärv	20050516	5	220	24	2,94	4,89	7	5	20	0,8
Palojärv	20060515	5	304	22	1,82	5,89	8	5	22	0,88
Uiakatsi järv	20120510	5	209	19	2,27	4,82	5	5	17	0,68
Uiakatsi järv	20120510	2	209	19	2,27	4,82	5	5	15	0,6

Tabelist 3.4.2. nähtub, et enamiku proovide kohaselt oli uuritud järvede seisund litoraali suurselgrootute järgi hea (10 juhul) või väga hea (3 juhul). Ainult Uiakatsi järve seisund oli napilt kehvem kui hea (kesine), vaatamata sellele, kas seda käsitleti pehme- ja heledaveeliseena või keskmise karedusega järvena. Võimalik, et see järv ongi looduslikult madala taksonirikkusega, eriti vähe oli tundlikke taksonideid.

Natura liikidest on Kaasjärvest leitud hännak-rabakiili (*Leucorrhinia caudalis*) ning Palojärvest valgelaup-rabakiili (*L. albifrons*).

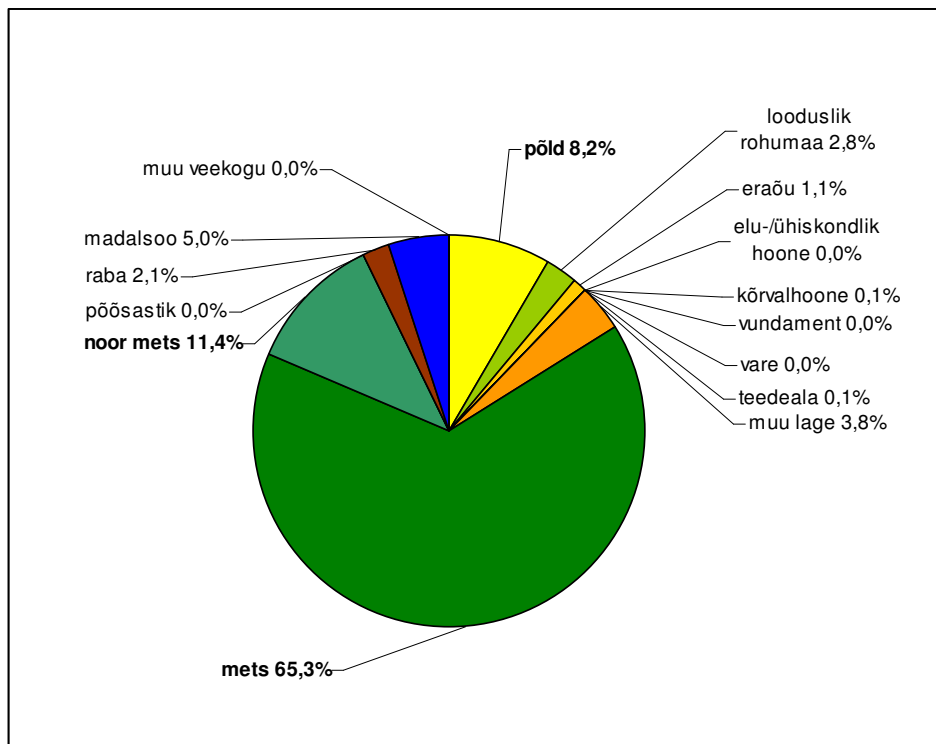
Kokkuvõttes on peaaegu kõik järved suurselgrootute järgi piisavalt heas seisundis, nii et nende seisundi parandamiseks pole pakulist vajadust.

3.5. Valgalad

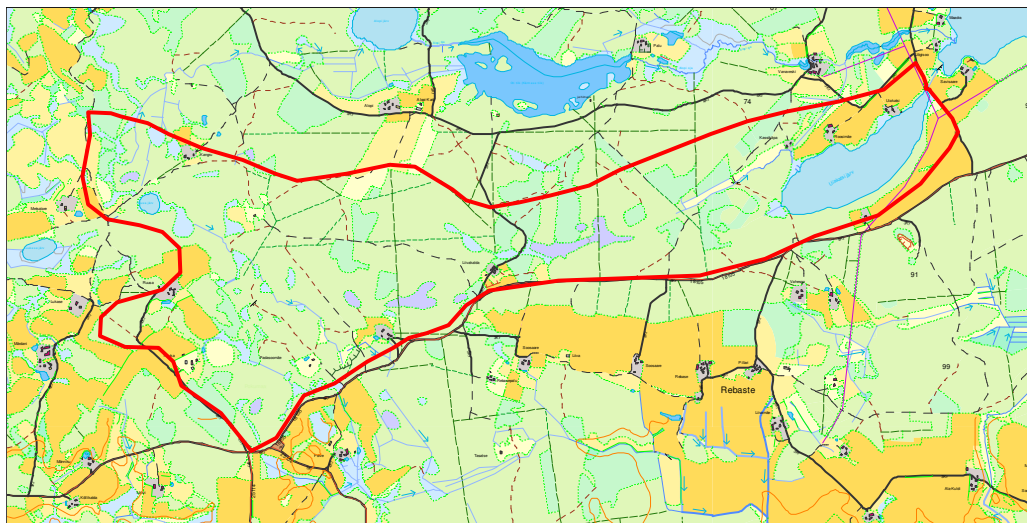
3.5.2. Uiakatsi järv

Uiakatsi järve pindala on 19,3 ha (Eesti järvede nimestik, 2006), valgla pindala 316,0 ha. Järve suubuvad üksikud väikesed kraavid, väljavool Kooraste Suurjärve. Veevahetus toimub 0,5 korda aastas (Loopmann, 1984). Valgla asub Otepää kõrgustiku Kooraste ürgorus, mis on täitunud sanduritasandiku valdavalt liivaste setetega (Arold, 2005).

Kõlvikulises koosseisus domineerib mets, mis katab 206,4 ha ehk 65,3% valgla pindalast. Kõlvikute osakaalus järgnevad noor mets (36,1 ha, 11,4%) ja põld (26,0 ha, 8,2%) (joonised 3.5.2.1 ja 3.5.4.2.2). Põllumaa osatähtsus on küll väike, kuid see asub peamiselt ühtse avatud massiivina järve kaldal, väljavoolu lähedal. Samas on põllumajandustegevus praegusel ajal väheintensiivne ja järvele ilmselt olulist mõju ei avalda. Lautu on valgla 2, mõlemad asuvad selle äärealal, järvest 1,5 - 2 km kaugusel ning järve ja lautade vahel asub mets. Valglal asuvad üksikud eraldiseisvad talud. Üldine inimõju järvele on valgla väike.

Joonis 3.5.2.1. Uiakatsi järve valgla maakatte protsentuaalne jaotumine

Joonis 3.5.2.2. Uiakatsi järve valgla (väljavõte Eesti põhikaardilt)

4. Ettepanekud järvede kaitsekorralduseks.

4.2. Uiakatsi järv

Järv on samanimeline hoiuala Loodusdirektiivi elupaik 3130 (vähe- kuni keskoiteliste mõõdukalt kareda veega järved). VRD järgi kuulub järv III tüüpi (keskmise vee karedusega sügav järv). Seda tüüpi järvi on Eestis vähe, kooslused on haruldased. Nõrga veevahetuse tõttu on järv tundlik reostusele. Valgala koormuse indeksi väärtus oli 2007. a. väike. Aastakümnete jooksul on Uiakatsi järv eutrofeerunud. Järve tundlikkus mõjudele on avaldunud koosluste

ebastabiilsuses (sinivetikaliigid fütoplanktonis, nõrgalt juurdunud vesiherne levimine), ka haruldaste liikide kadumises või vaesustumises (zooplanktoni liigid). Kunagi järve introductseeritud vöörkalaliigid on praeguseks kadunud. Sisselastud tširr on peamiselt planktonoiduline ja ei tohiks seal üldse olla. Planktonoiduliste kalade sissetoomine muudab veekogu seisundi ebastabiilseks.

Uiakatsi järv on sügav orujärv ja edaspidi kaitse huvides peaks rangelt hoiduma kaldanõlva looduslikkuse muutmisest. Kaldanõlvale pinnase kandmine peaks olema keelatud. Kõne alla võiks tulla supluskohta täitmine piiratud ulatuses. Nõrga veevahetuse tõttu on järv tundlik mõjutustele. Nii väikses, haruldaste kooslustega tundliku järve nõlvadel ei tohiks lubada arendustegevust, vesiehitiste, ka kergehitiste rajamine peaks olema kooskõlastatud looduskaitse asjatundjatega. Vee mootorsõidukeid ei tohiks järvele lubada va. nõrgemate elektrimootoritega. Supluskoormuse taluvus on järves hea, kuid ei tohiks ületada 20000 külastust kasvuperioodil.

Lisa 1. Hüdrokeemia

Järv	Kuupäev	S (m)	Kiht	Lp (m)	Värvus	T (°C)	O ₂ (mg/l)	O ₂ %	pH	E (mS/cm)	TDS (mg/l)
Uiakatsi	25.05.2007	15	pind	3,5	heleroheline	17	10,2	105	8,01	204	
Uiakatsi	25.05.2007		hk			9,1	13,8	120	8,2	204	
Uiakatsi	25.05.2007		põhi			6,3	0	0	7,51	208	
Uiakatsi	16.07.2007	13,9	pind	4,3	erkroheline	19,2	9,9	107	8,3	180	132
Uiakatsi	16.07.2007		hk 5m			15,4	13,4	132	8,4	161	132
Uiakatsi	16.07.2007		põhi			6,4				205	207
Uiakatsi	16.08.2007	11	pind	5,6	kollakas-roheline	23,2	8,2	97	8,5	200	134
Uiakatsi	16.08.2007		hk 7m			10,6	4,1	37	6,72	147	134
Uiakatsi	16.08.2007		põhi			6,67	0	0	4,37	146	147
Uiakatsi	17.09.2007	13	pind	3,7	kollakas-roheline	13,6	8,8	85	8,37	160	133
Uiakatsi	17.09.2007		hk 8m			9,8	0,7	6	7,49	143	133
Uiakatsi	17.09.2007		põhi			6,71	0,4	4	7,56	149	149
Järv	Kuupäev	S (m)	Kiht	HCO ₃ ⁻ (mg-ekv/l)	HCO ₃ ⁻ (mg/l)	COD _{Cr} (mgO/l)	COD _{Mn} (mgO/l)	Kollane aine (mg/l)	NO ₂ ⁻ (mg/m ³)	Cl ⁻ (mg/l)	
Uiakatsi	25.05.2007	15	pind	1,95	119	15	4,2	1,6	0	3,1	
Uiakatsi	25.05.2007		hk	1,95	119	14	4,5	1,6	0	3,1	
Uiakatsi	25.05.2007		põhi	2,00	122	13	4,1	1,6	0,001	3,1	
Uiakatsi	16.07.2007	13,9	pind	1,90	116		4,3	2,1		3,1	
Uiakatsi	16.07.2007		hk 5m	1,95	119	14	4,4	1,9		3,1	
Uiakatsi	16.07.2007		põhi	2,02	123	16	4,3	1,6		3,1	
Uiakatsi	16.08.2007	11	pind	2,01	123			1,7			
Uiakatsi	16.08.2007		hk 7m	2,01	123			1,8			
Uiakatsi	16.08.2007		põhi	2,01	123			2,0			
Uiakatsi	17.09.2007	13	pind	2,05	125			2,0			
Uiakatsi	17.09.2007		hk 8m	1,95	119			1,9			
Uiakatsi	17.09.2007		põhi	2,30	140			4,0			

Lisa 2. Veetaimestiku koosseis ja liikide ohtrused (1-5) erinevatel uurimisaastatel (x - määramata ohtrus; aasta* - osaline vaatlus)

IX. Uiakatsi järv

Liik/uurimisaasta	1954	1982	2007*
Ujulehtedega taimestiku sügavuspiir, m		2,5	2,5
Veesisese taimestiku sügavuspiir, m	3	2,5	4
Kaldaveetaimed			
<i>Acorus calamus</i> L. - harilik kalmus	2	2	
<i>Carex lasiocarpa</i> Ehrh. - niitjas tarn		1	
<i>C. rostrata</i> L. - pudeltarn		2	3
<i>Carex</i> spp. - tarnad	x	2	
<i>Cicuta virosa</i> L. - mürkputk		2	
<i>Eleocharis acicularis</i> (L.) Roem. et Schult. - nõelalss			1
<i>E. palustris</i> (L.) Roem. et Schult. - soolass	2		1
<i>Equisetum fluviatile</i> L. em Ehrh. - konnaosi	2	2	2
<i>Lysimachia thyrsoiflora</i> L. - ussilill		2	1
<i>Menyanthes trifoliata</i> L. - ubaleht		2	
<i>Phragmites australis</i> (Cavan.) Trin ex Steud. - harilik pilliroog	3	3	3
<i>Potentilla palustris</i> (L.) Scop. - soopihl		2	
<i>Ranunculus lingua</i> L. - suur tulikas		2	2
<i>Schoenoplectus lacustris</i> (L.) Palla - järvkaisel	3	2	1
<i>Thelypteris palustris</i> Schott - harilik soosõnajalg		2	1
<i>Typha latifolia</i> L. - laialehine hundinui		2	1
Ujulehtedega ja ujutaimed			
<i>Lemna minor</i> L. - väike lemmel		1	
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith - kollane vesikupp	2	3	3
<i>Nymphaea alba</i> L. - valge vesiroos	1	1	1
<i>Polygonum amphibium</i> L. - vesi-kirburohi	2	2	1
<i>Potamogeton natans</i> L. - ujuv penikeel	2	3	2
<i>Sparganium minimum</i> Wallr. - väike jõgitakjas		1	
Veesisesed taimed			
<i>Chara tomentosa</i> L. - ruuge mändvetikas			1
<i>Chara</i> spp. - mändvetikad			2
<i>Drepanocladus</i> sp. - sirbik	x	x	
<i>Elodea canadensis</i> Michx - kanada vesikatk	2	2	1
<i>Fontinalis antipyretica</i> Hedw. - harilik vesisammal	x	x	1
<i>Myriophyllum spicatum</i> L. - tähk-vesikuusk			3
<i>Nitella</i> sp. - nitell			1
<i>Nitellopsis obtusa</i> (Desv. in Lois.) Gr. - nitellopsis		3	
<i>Potamogeton lucens</i> L. - läik-penikeel	2	2	2
<i>P. pectinatus</i> L. - kamm-penikeel		1	
<i>P. perfoliatus</i> L. - kaelus-penikeel	3	3	1
<i>P. praelongus</i> Wulfen - pikk penikeel		1	1
<i>Ranunculus circinatus</i> Sibth. - sõõr-särjesilm		1	1
<i>Ranunculus</i> sp. - särjesilm		1	x
<i>Stratiotes aloides</i> L. - vesikarikas		1	
<i>Utricularia minor</i> L. - väike vesihernes		1	
<i>Utricularia</i> sp. - vesihernes			4
<i>U. vulgaris</i> L. - harilik vesihernes		2	
Määramata sammal	x	x	2

LISA 4. FOTOD

Hoiuala tähis Uiakatsi järve kirdekaldal (05.08.2012).

Vaade Uiakatsi järvele lõunakaldalt (15.08.2012).

LISA 5. AVALIKUSTAMISE MATERJALID

[Aheru järve](#), [Kasjärve](#), [Kooraste Kõvvõrjärve](#), [Lõõdla järve](#), [Majori järve](#), [Pabra järve](#), [Palojärve](#) ja [Uiakatsi järve](#)
hoiualade kaitsekorralduskavade avalikkusele suunatud kaasamiskoosolek

Memo

Toimus: Võru Vallavalitsuses, 31.01.2013 kl 14.00-15.45.

Koosolekul osalemise kutse saadeti 21.01.2013 e-postiga Keskkonnaametile, Võru Vallavalitsusele, Kanepi Vallavalitsusele, Misso Vallavalitsusele, Haanja Vallavalitsusele, Kõlleste Vallavalitsusele, Taheva Vallavalitsusele, Sõmerpalu Vallavalitsusele Urvaste Vallavalitsusele, Keskkonnainspeksiioonile ja RMK-le. Koosoleku toimumise teade ja kaitsekorralduskavade eelnõud olid avalikkusele kättesaadavad Keskkonnaameti veebilehel alates 21.01.2013. 22.01.2013 ilmus koosoleku teade ajalehtedes „Võrumaa Teataja“, „Koit“ ja „Valgamaalane“.

Koosolekust võtsid osa: Margo Hurt (OÜ Looduslik valik, kava koostaja), Tiia Ilmet (RMK), Tiina Troškin (Keskkonnaamet), Merike Puhkim (Keskkonnainspeksiioon), Kristel Kund (Keskkonnainspeksiioon), Ilmar Sild (eraisik), Milvi Laatre (eraisik), Agu Palo (RMK), Merle Tarrend (Võru Vallavalitsus) ja Tarmo Denks (RMK).

M. Hurt andis ülevaate järvede hoiualade kaitsekorraldusest ning tutvustas kaitsekorralduskavade eelnõusid, mille käigus tekkinud arutelus selgitati alltoodud asjaolusid. Erimeelsusi ja vastandlikke seisukohti koosolekust osavõtjatel kaitsekorralduskavade suhtes ei olnud.

Veekogude hoiualadel on kaitstavaks alaks mõeldud veeala, mitte maismaa. Tulenevalt erinevatest aluskaartidest on tihti veepiir ja hoiuala piir pisut nihkes. Mõnel hoiualal on saared sisse arvestatud, mõnel mitte (nagu Lõõdla).

Aheru järv on nendest kaheksast järvest ainuke, kus võib sõita sisepõlemismootoriga ujuvõidukiga.

Infotahvli teksti koostab üldiselt KKA. Selle teksti saab põhimõtteliselt võtta KKK-st. RMK paigaldab infotahvli. Mõeldud on infotahvel suurusega A4.

Valgamaa metsäulemani ei jõudnud koosoleku info õigel ajal. Kutse saadeti ka aadressil rmk@rmk.ee. RMK ise on teada andnud, et sellele meilile kutse saata, sealt saadetakse edasi asjaosalistele.

Hoiuala järve kallastel olevatele metsaaladele täiendavaid piiranguid ei tule.

RMK ettepanekul peaks Aheru järve hoiuala infotahvlil olema kirjas, kus võib paadimootorile kütust valada, et seda ei tehtaks järvel. Samas, seadusandlus järvel tankimist ei keela.

Kaasjärv seisundit võib (võis) mõjutada Räpo prügila, mis on praeguseks suletud.

RMK küsis, et kui tähis eramaal, siis kuidas saadakse maaomanikult nõusolek, kui tegemist eramaaga. Kes kooskõlastab eraomanikuga? Vastati, et uusi tähiste kohti ei planeerita ning eeldatavalt on olemasolevate tähiste kohad maaomanikega kooskõlastatud.

Kooraste Kõvverjärves võib tekkida vajadus purde ehitamiseks RMK lõkkekoha alla. Kui soovitakse purre teha, siis kas see peaks olema kavas sees? Osadesse kavadesse kirjutas ekspert sisse, et purde tegemine ei kahjusta hoiuala väärtusi. Ekspert arvab, et purre on parem kui liiva toomine ja taimestiku välja kaevamine. Ka teiste järvede kavadesse kirjutatakse see purde ehitamine lahti.

Kooraste Kõvverjarve lõkkekohas oli eelmisel aastal 1400 külastust, 2010. aastal aga üle 5000. See sõltub suvest.

Eesti Loodushoiukeskuse tehtud katsepüügil 2000ndate alguses Lõõdla järvest vingerjat ei saadud, palju esines angerjaid (M. Hurt osales püügil)

Lõõdla järve supluskoht mnt ääres paikneb eramaal. Sinna on hea ligipääs ka autoga, keelavat silti ei ole, on silt "Vali kord". Telkimine on seal maaomaniku loal.

Reostusküsimused on veemajanduskavades käsitletud ja ekspert arvab, et KKK ei peaks nendega dubleerivalt tegelema.

Majori järve äärsete maade omanikel on soov väljavoolu regulaator korda teha. Neil oli küsimus, kas tuleb kõne alla tööde tegemiseks järve veetaseme alandamine 1 m võrra? Veetaseme alandamine on vajalik nii väljavoolu regulaatori taastamiseks kui kaldaäärsetest aladest risu (vettelangenud puud jm) eemaldamiseks. Vastuseks on, kui meeter alla lasta, siis on tõenäoliselt vajalik läbi viia KMH. Optimaalse veetaseme hindamine ja stabiilset veetaset hoidev rajatis on KKK-sse tegevusena sisse kirjutatud.

Pabra järv on piiriveekogu, osa järvest Venemaal. Keskkonnaregistri järgi on Pabra järve heitvee väljalase. Tegelikuses seda ei ole, see on eksitav info – KKI kontrolli järgi on see kuiv kraav. Vee-erikasutusloas on see ära parandatud, aga registris veel valesti. KKK-sse tehakse ka vastav parandus.

M. Tambetsilt laekus info, et katsepüügiga saadi Pabra järvest vingerjat 2002.-2003. a. See info lisatakse Pabra KKK-sse.

Palojärv on neist järvedest suurima külastatavusega. Eelmisel aastal oli 23 000 külastust, kõige rohkem on olnud 41 000 külastust aastas. See sõltub jälle aastast. Valdavalt on külastajad Tartust. 1/3 külastajatest jäävad puhkama pikemaks ajaks, korjavad marju ja seeni ning kalastavad. Palju külastajaid on vene rahvusest. Limnoloogid kirjutasid, et supluskoormuse piir on 20 000. RMK tundis huvi, kas on mingi uurimus suplejate mõju kohta järvele? Ühes limnoloogide hinnangus oli toodud, et suplejad oluliselt ei mõjuta, suurem on välisõhust tulev toitainete koormus.

RMK küsimus – kust saab infot järvede analüüside kohta ja kus nendega tutvuda? Vastus: KKA-st. Enamus uuringuid tehtud riikliku keskkonnaseire raames ja need andmed kõik seire kodulehel üleval.

KKI juhtis tähelepanu, et alla 10 ha järvede (Kaasjärv) ehituskeeluvöönd ja piiranguvöönd on poole väiksemad kui üle 10 ha järvedel. Samuti tõi KKI välja, et Lõõdla järvel ujuvsaunade kasutamist veeseaduse peatükk 4¹ ei reguleeri, see peatükk on avalike veekogude kohta. Vastavad parandused viiakse KKK-desse sisse

Lõõdla järve ääres võiks olla sisepõlemismootoriga veesõidukitega sõitmise keelu märk üleval, näiteks paigaldataval infotahvil. Võimalik on kasutada ka näiteks piktogrammi. Sageli on aga see sõitja järve ääres elav isik, kes piirangust teadlik.

RMK hinnangul on peab kodanik purde ehitamiseks seadusliku aluse saamiseks läbima suure kadalipu. Purdel mõju järvele praktiliselt ju pole ja purded on läbiaegade järvede ääres olnud. See süsteem võiks olla lihtsam. KKI ütles, et see on tavaline väikeehitise püstitamine kaitsealale. Ehituskeeluvööndit ei pea vähendama.

Kuidas vaadatakse järvede kallaste setetest puhastamisele? See oleneb järve suuruselt ja puhastatava ala suuruselt. Põhjasetete liigutamine ei ole hea. Osa tõstetakse küll välja ja palju läheb liikuma. Kuuritsapüük mõjutab ainult kõige pealmist osa, kopaga puhastamine on palju suurema mõjuga. Alati oleneb järve suuruselt, järve tüübist jne.

Kütteseadmete järvedesse paigaldamise mõju ikka teadmata. See vajab uurimist. Samas on selline tegevus (uurimine) juba varasemates kavades kirjas (Verijärve MKA KKK, Tamula ja Vagula HA KKK) ning selle vajadusest juba aastaid räägitud.

Memo koostas:

Margo Hurt